

rige og ikke bedre stillede. Der er den store Skare af mindre Haandværkere, og der er den store Skare af handlende. Hvis vi fra Statens Side gaa ind paa at bevilge Driftslaan, kunne vi ikke blive staaende ved Husmændene, men maa gaa videre til de andre. Nu tror jeg i og for sig ikke, at det er et Statsformaal at bevilge Driftslaan. Det kan være Statsformaal at yde Støtte paa mange andre Omraader, men jeg tror ikke, at dette er et Statsformaal, og jeg tror ikke, at der i de Samfundsklasser, jeg nylig nævned, hersker den Anskuelse, at det er et Statsformaal, saaledes at man vilde komme til Staten med lignende Anmodninger. Men naar man bevilger til en Del af Samfundet, og det ses, at det betragtes som Statsformaal at støtte den med Driftslaan, saa vil uvægerligt en anden komme — og den vil omtrent være nødt dertil af Hensyn til en vis Ligestillethed og Konkurrence i Virksomheden — og ogsaa anmode om Driftslaan. Jeg for mit Vedkommende tror ikke, det er Statsformaal, men under alle Omstændigheder mener jeg, at det under de nuværende finansielle Forhold ikke gaar an at gøre Begyndelsen der. Hvis man virkelig skal naa til at fastslaa, at noget saadant er Statsformaal, maa det utvivlsomt være paa et Tidspunkt, hvor Statskassen er saa vel forsynet, at den kan tænke paa at anvende Summer til andet end det, der uomtvisteligt er Statsformaal, og jeg mener ikke, at det Tidspunkt er kommet endnu.

Hvad angaar det sidste af de Ændringsforslag, jeg skal omtale, nemlig det Forslag, der er stillet af et Mindretal, baade fra socialdemokratisk og radikal Side, om at genoptage Foredragsbevillinger, nemlig til Foredrag i Landboforeninger og Husmandsforeninger, skal jeg sige, at Konsekvensen deraf — som den ogsaa er gennemført — er, at Forslaget maa komme igen under andre Ministerier, til Handelsforeninger, Foreninger af næringsdrivende og Arbejdere o. s. v. Denne Bevilling er en af dem, man med stor Beklagelse har maattet give Afkald paa ved forrige Finanslov. Det er en Bevilling, som jeg tror ikke vurderes tilstrækkeligt fra alle Sider, men hvis Nytte jeg kender til paa et bestemt Omraade, der ligger under Indenrigsministeriet, nemlig for saa vidt

den er given til Haandværkerforeninger. Jeg nærer ingen Tvivl — og jeg har ogsaa positive Vidnesbyrd — om, at Nægtelsen af Bevillingen i særlig Grad vil komme de smaa Foreninger til Skade, hvad man vel ogsaa paa Forhaand kunde tænke sig. Bevillingen har egentlig ikke spillet nogen større Rolle for de store, medlemsstærke og forholdsvis rige Foreninger omkring i de større Købstæder, hvorimod Bevillingens Nægtelse har gjort overordentlig stor Skade for de smaa Foreninger omkring i Landdistrikterne. Det vilde ganske sikkert være hensigtsmæssigt at søge at faa genoptaget denne Bevilling saa snart som muligt, og jeg vil kunne sympatisere med, at det skete. Men der er ogsaa en Del andre Bevillinger af samme Art. Jeg kan nævne Bevillingen til Folkeuniversitetet, som der maaske er Stemning for at genoptage. Her vilde jeg for mit Vedkommende ønske, at de ærede Forslagsstillere gjorde det samme med deres Forslag til denne Bevilling, som er sket med andre, og som maaske vil ske med flere endnu, nemlig at de tog den tilbage for at søge, om der ikke under den fortsatte Finanslovbehandling vilde kunne findes Midler til at genoptage Bevillingen, eller saaledes, at man i alt Fald kunde konferere med Ministeren om, hvorvidt Statskassens Tilstand tillader at genoptage dem. Jeg tror, at det er Bevillinger, som burde genoptages, thi det er ikke noget nyt, men noget gammelt, der er gaaet i en Række Aar.

Blandt de Skrivelser, der foreligge, er der en, der indeholder en Redegørelse for Statskassens Udlaansvirksomhed. Jeg skal gøre opmærksom paa den meget betydelige Sum, det drejer sig om. Der er udlaant til Husmænd paa lidt nær 29 Mill. Kr., en Udlaansvirksomhed, ved hvilken der er det glædelige, at den næsten ikke har forvoldt direkte Tab, idet de Tab, der opgives i Skrivelsen, kun ere 0,07 pCt. af Udlaanssummen. Men det indirekte Tab er ret betydeligt. Det er nemlig det Tab, som ligger i, at Statsobligationerne ikke kunne udbringes til deres Værdi. I Betænkningen oplyses det, at i to Aar, 1907 og 1908, er der transporteret til Kongeriget Danmarks Hypotekbank $5\frac{3}{4}$ Mill. Kr. til en Kurs af 80, altsaa et Tab af 20 pCt.